

**УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР НА
ДЕТСКА ГРАДИНА № 95 „ОМАЙНИЧЕ“**

ПЕТЯ ДИМОВА

**МОДЕЛ ЗА АДАПТАЦИЯ НА ДЕЦАТА
В ДГ № 95 „ОМАЙНИЧЕ“
за учебната 2026/2027 година**

I. ПРАВНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО ОСНОВАНИЕ

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование (обн. ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г.; посл. изм. и доп. ДВ, бр. 46 от 31.05.2024 г.), включително разпоредбите за сътрудничество и взаимодействие между детската градина и родителите;
- Наредба за приобщаващото образование, приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г. (обн. ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г.; посл. изм. и доп. ДВ, бр. 66 от 06.08.2024 г.);
- Закон за закрила на детето (обн. ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г.) и Закон за защита от дискриминация (обн. ДВ, бр. 86 от 30.09.2003 г.; посл. изм. ДВ, бр. 30 от 2026 г.);
- Стратегия за развитие на ДГ № 95 „Омайниче“ за периода 2026–2030 г.;
- Годишен план, План за приобщаващо образование, Програма за равни възможности и Програма за закрила на детето за учебната 2026/2027 г.

Моделът се прилага при зачитане на най-добрия интерес на детето, индивидуалните му потребности, семейната среда и възможностите на детската градина. Адаптацията не се свежда до задължителна предварително фиксирана продължителност или еднакъв режим за всички деца.

II. ЦЕЛИ

- Плавен и сигурен преход от семейната среда към детската градина;
- Изграждане на емоционална сигурност, доверие и принадлежност;
- Подкрепа за постепенното включване в дневния режим, игрите и педагогическите дейности;
- Намаляване на стреса при раздяла и предотвратяване на продължителна дезадаптация;
- Ранно установяване на индивидуални затруднения и необходимост от обща или допълнителна подкрепа;
- Единен и последователен подход на учители, помощник-възпитатели, специалисти и родители;

- Създаване на трайно партньорство и ясна комуникация със семейството.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

- Индивидуален подход – продължителността и мерките се определят според детето;
- Предвидимост – ясен дневен режим, ритуали и спокойни преходи;
- Постепенност – разширяване на участието само когато детето показва готовност;
- Позитивна дисциплина – без наказания, засрамване, заплахи или насилствено включване;
- Партньорство с родителя – обмен на точна информация и съгласувани послания;
- Приобщаване и недискриминация – равен достъп и разумни улеснения;
- Конфиденциалност – защита на личните и здравните данни;
- Екипност – своевременно включване на психолог, логопед, ресурсен учител, координатор или медицински специалист.

IV. ОБХВАТ

Моделът се прилага за всички новопостъпили деца, за деца, преместени в друга група или сграда, за деца след продължително отсъствие и за деца, при които се наблюдават затруднения при включването в груповата среда. Особено внимание се осигурява на децата от яслена и първа възрастова група, децата със СОП, хронични заболявания, езикова бариера, преживяна семейна промяна или повишена тревожност.

V. ЕТАПИ НА АДАПТАЦИЯТА

1. Подготвителен етап – преди постъпване

Предоставяне на информация за режима, храненето, необходимите вещи, здравните изисквания и комуникацията с екипа; попълване на кратка родителска анкетна карта; предварителен разговор за навици, сън, хранене, реч, алергии, самообслужване, страхове и успокояващи стратегии; опознаване на средата при организационна възможност.

2. Начален етап – първите дни

Спокойно посрещане, постоянен възрастен за контакт, кратки и ясни ритуали при раздяла, любима безопасна вещ при необходимост, ненатрапчиво включване в игра и наблюдение на основните реакции. Продължителността на престоя се съгласува индивидуално и се променя само когато това е в интерес на детето и е организационно възможно.

3. Етап на постепенно включване

Разширяване на участието в хранене, сън, двигателни, игрови и педагогически дейности; насърчаване на контактите с връстници; подкрепа за самообслужване; използване на визуален режим, избор между две подходящи дейности и позитивно подкрепление.

4. Стабилизиращ етап

Детето следва основните моменти от дневния режим, търси помощ по подходящ начин, проявява интерес към игра и общуване и се възстановява по-бързо след раздяла или затруднение. Екипът продължава наблюдението и информира родителя за напредъка.

5. Последваща подкрепа

При запазени затруднения се провежда екипна среща с родителя, определят се допълнителни мерки, срок за проследяване и необходимост от включване на психолог, логопед, ресурсен учител, координатор по приобщаващо образование или външна институция.

VI. КРАТКОСРОЧНО ПРИСЪСТВИЕ НА РОДИТЕЛ

Краткосрочно присъствие на родител в детската градина може да бъде включено като форма на сътрудничество само след предварително индивидуално съгласуване с учителите и директора. Продължителността, мястото и дейностите се определят предварително, така че да не се нарушават режимът, сигурността, спокойствието на останалите деца и защитата на личните им данни. Присъствието на родител не е задължително условие за адаптацията и не се прилага автоматично за всички деца.

VII. ВЪЗРАСТОВА И ИНДИВИДУАЛНА СПЕЦИФИКА

Група/случай	Основен фокус	Подходящи мерки
Яслени групи „Бръмбърче“ и „Паяче“	Отделяне от родителя, доверие към възрастния, хранене, сън и телесен комфорт.	Кратки ритуали, познат предмет, спокойна физическа близост, последователен режим и ежедневна обратна връзка.
I групи „Щурче“	Привикване към по-голяма група, нови възрастни, правила и самообслужване.	Игрово въвеждане, визуален режим, малки задачи, подкрепа при хранене и тоалетни навици.
Дете без предходен опит в ясла/градина	По-висока тревожност и нужда от повече време за доверие.	Индивидуален план, по-чести кратки обратни връзки и постепенно включване без фиксиран универсален срок.
Дете със СОП или комуникативни затруднения	Сензорна, комуникативна, поведенческа или двигателна специфика.	Визуални опори, алтернативна комуникация, разумни улеснения и включване на ЕПЛР.
Дете след продължително отсъствие или семейна промяна	Възможна повторна тревожност и регрес в навици.	Кратък повторен адаптационен план и засилена подкрепа в първите дни.

VIII. РОЛИ И ОТГОВОРНОСТИ

Директор – утвърждава модела, осигурява организацията, координацията, ресурсите и контрола; разглежда случаи с продължителни затруднения.

Учители – планират индивидуалните мерки, наблюдават детето, поддържат ежедневна комуникация с родителя и документират напредъка.

Помощник-възпитатели – осигуряват спокойна грижа, подкрепят храненето, хигиената, съня и самообслужването и споделят наблюдения с учителите.

Психолог – консултира екипа и родителите, извършва наблюдение при необходимост и предлага подкрепящи стратегии.

Логопед и ресурсен учител – включват се при комуникативни, сензорни, двигателни или други индивидуални потребности.

Координатор по приобщаващо образование – организира екипната работа при необходимост от оценка и подкрепа.

Медицински специалисти – предоставят необходимата здравна информация и съдействат при специални режими, алергии и хронични състояния.

Родители – предоставят вярна и актуална информация, спазват договорените ритуали и подкрепят последователността между дома и детската градина.

IX. ПРИЗНАЦИ ЗА УСПЕШНА АДАПТАЦИЯ

- Детето влиза с намаляваща тревожност и се успокоява в разумен за него период;
- Приема подкрепа от възрастен и започва да изгражда доверителна връзка;
- Проявява интерес към играчки, пространство, връстници и дейности;
- Участва в основни моменти от дневния режим според възрастта си;
- Храни се, почива и използва тоалетна/подкрепа за хигиена с постепенно намаляващо напрежение;
- Показва потребности и търси помощ по достъпен за него начин;
- Възстановява обичайното си поведение у дома и не показва трайно влошаване.

X. СИГНАЛИ ЗА ЗАТРУДНЕНА ИЛИ ПРОДЪЛЖИТЕЛНА АДАПТАЦИЯ

- Силна и непроменяща се тревожност, продължителен плач или отказ от контакт;
- Системен отказ от храна, течности, сън или тоалетна при риск за здравето;
- Повтарящо се самонараняване, агресия, бягство или опасно поведение;
- Рязък и устойчив регрес в речта, съня, храненето или самообслужването;
- Изразена сензорна непоносимост или невъзможност за участие въпреки приложените мерки;
- Продължителни физически оплаквания без установена медицинска причина;
- Липса на напредък след договорения период за проследяване.

При наличие на такива сигнали учителите уведомяват директора и родителя, провежда се екипно обсъждане и се определя план за допълнителна подкрепа. При данни за риск за здравето или закрилата на детето се действа по съответните вътрешни правила и законов ред.

XI. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ПРОСЛЕДЯВАНЕ

- Родителска анкетна карта за новопостъпило дете;
- Лист за наблюдение на адаптацията с конкретни индикатори;
- Кратък индивидуален план при необходимост;
- Протокол от среща с родител и специалисти при продължителни затруднения;
- Заключение за напредъка и препоръки, когато е необходимо.

Документирането е служебно, пропорционално на необходимостта и се извършва при спазване на правилата за защита на личните данни. Не се създават публични списъци, етикети или сравнения между децата.

XII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Моделът се прилага от началото на учебната 2026/2027 г. и при всяко ново постъпване през годината.

Конкретните мерки се определят от учителите съвместно с родителя и при необходимост със специалистите.

Моделът не въвежда задължителен еднакъв срок, задължително присъствие на родител или автоматично намален престой.

Директорът осъществява контрол по прилагането и организира актуализация при нормативна или организационна промяна.

ЛИСТ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА АДАПТАЦИЯТА

Име на детето: _____

Група: _____ Дата на постъпване: _____

Период на наблюдение: _____

Индикатор	Наблюдение/варианти	Бележка
Раздяла с родителя	спокойна / кратка тревожност / продължителна тревожност	
Контакт с възрастен	приема / приема с подкрепа / отказва	
Интерес към игра	устойчив / епизодичен / липсва	
Контакт с връстници	инициира / приема / избягва	
Хранене	приема / частично / отказва	
Почивка и сън	спокойни / затруднени / отказ	
Самообслужване	самостоятелно / с подкрепа / силно затруднено	
Следване на режим	следва / частично / не следва	
Начин на успокояване	_____	
Наблюдавани силни страни	_____	
Необходими мерки	_____	

Обобщение и препоръки:

Учител: _____ Родител: _____ Дата: _____

ПРИЛОЖЕНИЕ – ПРОСЛЕДИМОСТ И ГОТОВНОСТ ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ

При изпълнение на документа се прилага цикъл: планиране – изпълнение – доказателство – анализ – коригираща мярка – последваща проверка.

Проследяване на индивидуалния напредък и предприемане на коригиращи мерки с последваща проверка на ефекта.

Развитие на речта, комуникацията и ранната грамотност чрез системни игрови и практически дейности.

Осигуряване на детско участие, право на избор, изразяване на мнение и подходящи отговорности.

Реално приобщаване чрез адаптирани материали, визуална подкрепа и участие в общите дейности.

Проследяване на приложението и ефекта от квалификационните дейности в педагогическата практика.

Защита на личните данни, правилно използване на снимки и отговорно използване на дигитални ресурси и изкуствен интелект.

Събиране и анализ на обратна връзка от деца, родители и персонал и планиране на последващи мерки.

Дейност/индикатор	Доказателство	Резултат	Установен пропуск	Коригираща мярка и срок	Последваща проверка